

Let op: de oorspronkelijke versie van deze pagina ([de](#)) is onlangs gewijzigd.

Duits

Aan de vertaling in het Nederlands wordt momenteel gewerkt.

Swipe to change

Soorten juridische beroepen

Duitsland

Op deze pagina vindt u een overzicht van de juridische beroepen in Duitsland.

Juridische beroepen

Openbare aanklager (*Staatsanwalt*)

Rol en taken

Het openbaar ministerie (*Staatsanwaltschaft*) is een onafhankelijke strafrechtelijke instelling, die op dezelfde wijze is gestructureerd als de rechtbanken. Het heeft onder meer tot taak vooronderzoeken te leiden, de aanklacht in te dienen in strafzaken en veroordelingen ten uitvoer te leggen. Tenzij wettelijk anders bepaald, is het openbaar ministerie ook verantwoordelijk voor het instellen van vervolging wegens administratieve overtredingen.

Het openbaar ministerie is verplicht bij misdrijven tot vervolging over te gaan, mits er voldoende gronden zijn om dat te doen. Dit betekent dat, wanneer aan de wettelijke verplichtingen is voldaan, een openbare aanklager iedere verdachte moet vervolgen.

Bij het uitvoeren van onderzoeken in het kader van strafrechtelijke procedures kan het bureau van de officier van justitie om assistentie van andere partijen verzoeken, zoals politiefunctarissen, belastinginspecteurs en douaneambtenaren. Deze personen moeten zich houden aan de instructies van het bureau van de officier van justitie.

De gerechtelijke procedures waar het openbaar ministerie een rol in speelt zijn hoofdzakelijk strafrechtelijk van aard. Dit geldt voor zowel zaken in eerste aanleg als voor beroepsprocedures.

Voordat een strafzaak voor de rechter gebracht kan worden moet er eerst iemand formeel een feit ten laste worden gelegd. Met uitzondering van enkele lichte vergrijpen moet dit worden gedaan door het bureau van de officier van justitie. In het daaropvolgende proces vertegenwoordigt een openbare aanklager het openbaar ministerie.

In zaken in eerste aanleg moet de openbare aanklager de telastlegging voorlezen en heeft hij of zij het recht de verdachte en eventuele getuigen te ondervragen. Aan het eind van het proces presenteert de openbare aanklager nog eenmaal een analyse van de zaak, waarbij de materiële en juridische aspecten aan bod komen, en vraagt hij of zij de rechter de verdachte te veroordelen dan wel onschuldig te verklaren.

De openbare aanklager moet hierbij onpartijdig handelen en het belastende bewijs afwegen tegen het bewijs ten gunste van de verdachte. Wanneer het bureau van de officier van justitie van mening is dat een uitspraak van de rechtbank om feitelijke of juridische redenen moet worden herzien, kan het beroep instellen – ook wanneer dit ten gunste van de verdachte is.

Organisatie

Het openbaar ministerie is hiërarchisch georganiseerd. De functionarissen die voor het openbaar ministerie werken moeten zich derhalve houden aan de instructies van hun meerderen.

Vanwege het federale systeem van Duitsland moet er een onderscheid worden gemaakt tussen de bevoegdheden van de federale overheid en die van de deelstaten.

Het bureau van de federale officier van justitie (*Bundesanwaltschaft*)

De *Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof* (procureur-generaal bij het hoogste federaal gerechtshof) is de hoogste autoriteit voor gerechtelijke vervolging in Duitsland waar het gaat om de nationale veiligheid. De *Generalbundesanwalt* staat de aanklager juridisch bij bij alle ernstige misdrijven tegen de staat die de interne of externe veiligheid van de Bondsrepubliek Duitsland ernstig in gevaar brengen (d.w.z. misdrijven met een politiek motief, in het bijzonder terroristische daden, verraad en spionage).

De *Generalbundesanwalt* is tevens verantwoordelijk voor de vervolging van internationale strafrechtelijke misdrijven en verschijnt in beroeps- en aanklachtprocedures voor de strafkamer van het *Bundesgerichtshof*.

De *Generalbundesanwalt* geeft leiding aan het bureau van de officier van justitie van het hoogste federaal gerechtshof, het *Bundesgerichtshof*. Hij of zij houdt toezicht op en geeft leiding aan de federale officieren van justitie (*Bundesanwälte*), de hoofdofficieren van justitie (*Oberstaatsanwälte*) en de lagere officieren van justitie.

Op zijn beurt legt de *Generalbundesanwalt* verantwoording af aan de Bondsminister van Justitie. De minister is niet gerechtigd toezicht te houden op de officieren van justitie van de deelstaten en kan hun geen instructies geven.

De bureaus van de officieren van justitie van de deelstaten (*Staatsanwaltschaften der Länder*)

In alle overige gevallen (normale misdrijven) vindt de rechtsvervolging plaats door de bureaus van de officieren van justitie van de deelstaten. De *Bundesanwaltschaft* en de *Staatsanwaltschaften der Länder* zijn zelfstandige, onderscheiden entiteiten die op hun eigen niveaus werken. Er is geen hiërarchische relatie tussen het nationale niveau en dat van de deelstaten.

Alle zestien deelstaten hebben een eigen openbaar ministerie, dat als volgt is georganiseerd:

Elk *Landgericht* (arrondissementsrechtbank) heeft een eigen bureau van de officier van justitie, dat tevens verantwoordelijk is voor de *Amtsgerichte* (kantongerechten) binnen het eigen arrondissement.

De bureaus van de officieren van justitie in de *Landgerichte* vallen allemaal onder het bureau van de procureur-generaal in het overeenkomstige *Oberlandsgericht* (hoogste rechtscollège van een deelstaat), dat op zijn beurt rekenschap aflegt aan de minister van Justitie van de betreffende deelstaat. De bureaus van de procureurs-generaal (de *Generalstaatsanwaltschaften*) houden zich bezig met beroepen om feitelijke of juridische redenen bij de *Oberlandsgerichte*. Wanneer een dergelijke procedure onder de bevoegdheid van het *Bundesgerichtshof* valt, dan neemt de *Generalbundesanwalt* de rechtsvervolging op zich.

Voor meer informatie over rechtsvervolging kunt u terecht op de pagina [Gerichte und Staatsanwaltschaften](#) op de website van het Bondsministerie van Justitie. Veel openbaar ministeries hebben ook eigen websites, die toegankelijk zijn via de justitieportalen van de respectieve deelstaten.

Rechter

Organisatie

De voornaamste wetgeving met betrekking tot het beroep van rechter op zowel federaal als deelstaatniveau is het *Deutsche Richtergesetz* (DRiG, wet op het rechtersambt). In de wetgeving van de afzonderlijke deelstaten zijn nadere voorschriften vastgelegd.

De ministeries van Justitie van de deelstaten houden toezicht op de werkzaamheden van de rechters op deelstaatniveau. Het werk van de rechters op Bondsniveau (met uitzondering van de rechters van het *Bundesverfassungsgericht*, oftewel het federaal grondwettelijk hof) staat onder toezicht van het betreffende Bondsministerie.

Rol en taken

Beroepsrechters en lekenrechters

Beroepsrechters zijn werkzaam op Bondsniveau of deelstaatniveau.

Op deelstaatniveau werken rechters in een *Amtsgericht* (kantongerecht), een *Landgericht* (arrondissementsrechtbank) of een *Oberlandesgericht* (het hoogste rechtscollege van een deelstaat). De meeste rechters werken op deelstaatniveau.

Bundesrichter (rechters op Bondsniveau) kunnen werkzaam zijn in het *Bundesverfassungsgericht* (federaal grondwettelijk hof), het *Bundesgerichtshof* (hoogste federaal gerechtshof), het *Bundesarbeitsgericht* (federaal arbeidsrechtshof), het *Bundesfinanzhof* (federaal financieel hof), het *Bundessozialgericht* (federaal sociaal hof), het *Bundesverwaltungsgericht* (federaal administratief hof) of het *Bundespatentgericht* (federaal octrooihof).

In strafzaken worden beroepsrechters bijgestaan door lekenrechters (*Schöffen*). Burgers kunnen door de autoriteiten worden aangesteld als lekenrechter en krijgen hiervoor geen salaris. In theorie kan iemand zelfs worden aangesteld zonder daarmee te hebben ingestemd. Alleen in uitzonderlijke omstandigheden mag iemand weigeren de functie te vervullen. Lekenrechters doen dienst in kantongerechten en in de straf- en jeugdkamers van arrondissementsrechtbanken.

In principe hebben lekenrechters dezelfde stemrechten als beroepsrechters. Dit betekent dat beroepsrechters en lekenrechters samen besluiten over de schuld van een verdachte en de op te leggen straf.

In § 36 van het *Gerichtsverfassungsgesetz* (GVG, wet op de rechterlijke organisatie) is bepaald dat lekenrechters eens in de vijf jaar worden gekozen. Alleen Duitse staatsburgers kunnen optreden als lekenrechter (§ 31 GVG), met uitzondering van de volgende personen:

personen onder de 26 of boven de 70 op het moment dat de ambtstermijn zou beginnen (§ 33 GVG);

personen die niet woonachtig zijn in het betreffende arrondissement;

personen die vanwege hun gezondheidstoestand ongeschikt zijn voor de rol;

personen die vanwege onvoldoende kennis van de Duitse taal ongeschikt zijn voor de rol;

personen die gevaar lopen insolvent te worden;

personen die in het verleden zijn veroordeeld of tegen wie een strafrechtelijke procedure loopt (§ 32 GVG).

Lekenrechters hebben recht op een vergoeding voor inkomstenderving, waarvan de hoogte is geregeld in het *Justizvergütungs- und -entschädigungsgesetz* (wet inzake justitiële beloning en vergoeding) (§ 55 GVG). De deelstaten verstrekken informatiebrochures die lekenrechters informeren over hun plichten.

Deze zijn ook online beschikbaar. De deelstaten bieden ook scholing voor lekenrechters aan.

Hulprechters (*Rechtspfleger*)

Hulprechters zijn functionarissen van justitie. Zij oefenen – als ‘tweede zuil van de derde macht’ – vooral taken uit op het gebied van de zogeheten ‘vrijwillige rechtspraak’ (o.a. kwesties inzake nalatenschappen, rechtshandelingsbekwaamheid, minderjarigen, adoptie, kadaster, handelsregister, register van coöperatieve vennootschappen, register van maatschappen, insolventie, verenigingsregister, huwelijksvermogensregister, scheepsregister enz.), maar zijn daarnaast ook belast met talrijke andere taken binnen het justitiële apparaat, bijvoorbeeld op het gebied van het rechterlijk betalingsbevel, rechtsbijstand, gedwongen tenuitvoerlegging, gedwongen verkoop en sekwestratie, de vaststelling van kosten, strafuitvoering, bij procedures voor het *Bundespatentgericht* en in de internationale rechtsorde.

Bij de *Amtsgerichte* zijn er nu al meer hulprechters dan rechters. De taakomschrijving van hulprechters is in het *Rechtspflegergesetz* (RPfLG) neergelegd. Bij de uitoefening van hun taken en bij het geven van beslissingen zijn hulprechters, net als rechters, onafhankelijk; zij zijn daarbij slechts gebonden door de wet en het recht. Tegen hun beslissingen kunnen in beginsel de in de algemene procedurele regelingen vastgestelde rechtsmiddelen worden ingesteld.

Juridische gegevensbanken

Gegevensbanken met informatie over justitie die voor het algemene publiek toegankelijk zijn:

de website van het [Duitse Bondsministerie van Justitie](#);

de verschillende websites van de ministeries van justitie van de deelstaten (bv. [Hamburg](#), [Berlin](#), [Beieren](#));

individuele rechtbanken die informatie ter beschikking stellen op internet;

een [gemeenschappelijk justitieportaal](#) van de Bondsregering en de deelstaten.

Meer informatie is beschikbaar op de webpagina's van de rechtersbonden: bijvoorbeeld de [Deutscher Richterbund](#) of de [Bund Deutscher Rechtspfleger](#).

Advocaat

In Duitsland zijn er ongeveer 160 000 advocaten. Deze hebben dezelfde juridische opleiding genoten als rechters en mogen hun cliënten bij alle juridische aangelegenheden adviseren en vertegenwoordigen. Zij mogen hun beroep zowel binnen als buiten de rechtszaal uitoefenen; het Duitse recht kent geen speciale categorie advocaten met pleitrecht. De bevoegdheid om in de rechtszaal op te treden geldt voor alle soorten rechtbanken in Duitsland. De enige uitzondering daarop wordt gevormd door zaken waarin een cliënt moet worden vertegenwoordigd in een civiele zaak in het *Bundesgerichtshof*, waarvoor speciale toelatingsvereisten gelden.

Advocaten vallen onder de bepalingen van de *Bundesrechtsanwaltsordnung* (BRAO, Bondsverordening voor advocaten). Voor de advocatuur geldt verder zelfregulering door middel van beroepsregels, te weten die van de *Berufsordnung für Rechtsanwälte* (BORA, beroeps gedragscode voor advocaten) en de *Fachanwaltsordnung* (FAO, gedragscode gespecialiseerde advocaten). De vergoedingen van advocaten zijn geregeld in het *Rechtsanwaltsvergütungsgesetz* (RVG, wet advocatenvergoedingen).

De advocaten zijn verdeeld over 27 regionale *Rechtsanwaltskammern* (orden van advocaten) en de Orde van advocaten van het *Bundesgerichtshof*. De orden zijn verantwoordelijk voor de toelating tot het beroep van advocaat. Ook hebben zij onder meer tot taak erop toe te zien dat advocaten zich aan hun beroepsverplichtingen houden.

Juridische gegevensbanken

Uitgebreide informatie over de advocatuur kan worden gevonden op de website van de *Bundesrechtsanwaltskammer* (BRAK, federale orde van advocaten).

Bovendien verschaft de *Deutsche Anwaltverein* (DAV, Duitse advocatenvereniging), de grootste onafhankelijke vereniging van Duitse advocaten, allerhande informatie over het beroep van advocaat (ook beschikbaar in het Engels en het Frans).

De volgende websites bieden hulp bij het zoeken naar een advocaat: de *Bundesweites Amtliches Anwaltsverzeichnis* (officieel nationaal register van advocaten), waarin alle advocaten zijn opgenomen (in het Duits en het Engels), en de *Deutsche Anwaltsankunft* (Duitse advocateninlichtingen).

Octrooigemachtigde

Duitsland kent ongeveer 3 000 praktiserende octrooigemachtigden. Octrooigemachtigden hebben in het algemeen een technische of natuurwetenschappelijke academische opleiding afgerond, plus een aanvullende juridische opleiding gevolgd. Hun werkzaamheden beperken zich tot het adviseren en vertegenwoordigen van cliënten op het gebied van industriële-eigendomsrechten (in het bijzonder met betrekking tot octrooien, gebruiksmodellen, tekeningen en modellen van nijverheid en handelsmerken), vooral waar het gaat om aanmeldings- en bewakingsprocedures. Octrooigemachtigden mogen hun cliënten vertegenwoordigen bij het Duitse *Patent- und Markenamt*, het *Bundespatentgericht* en, in speciale omstandigheden, het *Bundesgerichtshof*. In *Landgerichte* en *Oberlandesgerichte* mogen zij echter alleen standpunten voor hun cliënten naar voren brengen, en zelf geen gedingen voeren.

Octrooigemachtigden moeten zich houden aan de bepalingen van de *Patentanwaltsordnung* (PAO, verordening voor octrooigemachtigden) en vallen onder de *Patentanwaltskammer* (kamer van octrooigemachtigden).

Juridische gegevensbanken

De website van de *Patentanwaltskammer* biedt informatie over de beroepsgroep en een register van octrooigemachtigden.

Notaris

In Duitsland zijn er momenteel bijna 8 000 notarissen actief, voor wie geldt dat ze in de regel dezelfde juridische opleiding hebben genoten als rechters. Zij bieden onafhankelijk, onpartijdig en objectief advies en dito hulp bij belangrijke rechtshandelingen en bij de afwikkeling van juridische zaken, zodat rechtszaken voorkomen worden. Hun belangrijkste taak is het bekrachtigen van rechtshandelingen met behulp van een notariële akte.

Als gevolg van de federale structuur van Duitsland zijn er verschillende soorten notarissen. In de meeste deelstaten is 'notaris' het hoofdberoep van hen die notariële taken uitvoeren (het zogenaamde *Nurnotariat*). In een aantal deelstaten is het notariaat echter een nevenactiviteit van sommige advocaten (*Anwaltsnotariat*). In Baden-Württemberg zijn er ook notarissen die ambtenaar zijn (*Amtsnotare*; dit blijft tot 2017 het geval). Alle notarissen worden aangesteld door en staan onder toezicht van de rechterlijke autoriteiten van hun respectieve deelstaten (*Landesjustizverwaltung*).

De voorschriften voor het beroep van notaris zijn neergelegd in de *Bundesnotarordnung* (BNotO, federale verordening voor notarissen). De vergoeding van notarissen is geregeld in de *Kostenordnung* (KostO, kostenverordening).

Notarissen vallen onder hun respectieve regionale kamers van notarissen.

Juridische gegevensbanken

Uitgebreide informatie over diverse onderwerpen betreffende het beroep van notaris is te vinden op de website van de *Bundesnotarkammer* (federale kamer van notarissen). Het *Verzeichnis der Notare* (register van notarissen) op die website kan u helpen een notaris te vinden. De informatie is in het Duits, Engels, Frans en Spaans beschikbaar.

Andere juridische beroepen

Juridische beroepen volgens het *Rechtsdienstleistungsgesetz* (RDG, wet juridische diensten)

Het *Rechtsdienstleistungsgesetz* staat toe dat incassoagenten, pensioenadviseurs en juridische dienstverleners gespecialiseerd in internationaal recht, buitengerechtelijke juridische diensten verrichten. In bepaalde gevallen mogen incassoagenten en pensioenadviseurs hun cliënten ook vertegenwoordigen bij de rechtbank. Zij moeten wel geregistreerd staan voor het uitvoeren van deze activiteit (de rechtbank kan hier op verzoek goedkeuring voor geven). De namen van de geregistreerde personen zijn opgenomen in het register juridische diensten.

De wet schrijft niet voor dat deze geregistreerde dienstverleners moeten behoren tot een bepaalde orde of kamer of lid moeten zijn van een specifieke beroepsorganisatie. Er zijn wel beroepsverenigingen waarin een deel van de incassoagenten en pensioenadviseurs is georganiseerd. De grootste organisaties zijn het *Bundesverband Deutscher Inkasso-Unternehmen* (Duitse vereniging van incasso-ondernemingen), het *Bundesverband Deutscher Rechtsbeistände/Rechtsdienstleister* (Duitse vereniging van juridisch adviseurs/juridische dienstverleners) en het *Bundesverband der Rentenberater* (Duitse vereniging van pensioenadviseurs).

Juridische gegevensbanken

Het is mogelijk via het Duitse justitieportaal het register juridische diensten te raadplegen; daarin is de lijst opgenomen van juridische dienstverleners en van de rechtbanken die verantwoordelijk zijn voor registratie. Verder is er veel informatie beschikbaar op de websites van de volgende organisaties:

[Bundesverband Deutscher Inkasso-Unternehmen](#), [Bundesverband Deutscher Rechtsbeistände/Rechtsdienstleister](#), [Bundesverband der Rentenberater](#).

Organisaties die gratis juridische diensten verlenen

In Duitsland wordt door talloze liefdadigheidsorganisaties gratis juridisch advies gegeven (in overeenstemming met §§ 6 en 8 RDG). Enkele van de belangrijkste zijn:

- [Arbeiterwohlfahrt Bundesverband](#) (Duitse liefdadigheidsvereniging voor arbeiders)
- [Caritas](#) (katholieke organisatie voor sociale hulp)
- [Diakonie](#) (protestantse organisatie voor maatschappelijk werk)
- [Zentralwohlfahrtstelle der Juden in Deutschland](#) (joodse organisatie voor maatschappelijk werk)
- [Deutsches Rotes Kreuz](#) (het Duitse Rode Kruis)
- [Paritätischer Wohlfahrtsverband](#) (niet-confessionele associatie van sociale bewegingen)

Links

- [Justitieportaal van de Bond en de deelstaten](#)
- [Bondsministerie van Justitie](#)
- [Duits Bondsministerie van Justitie](#)
- [Ministerie van Justitie Hamburg](#)
- [Ministerie van Justitie Berlijn](#)
- [Ministerie van Justitie Beieren](#)
- [Deutscher Richterbund](#) (bond van rechters)
- [Bundesrechtsanwaltskammer](#) (orde van advocaten)
- [Officiële lijst federale advocaten](#)
- [Deutscher Anwaltverein](#) (Duitse advocatenvereniging)
- [Federale informatiedienst advocatuur](#)
- [Patentanwaltskammer](#) (kamer van octrooigemachtigden)
- [Lijst van notarissen](#)
- [Bundesnotarkammer](#) (federale kamer van notarissen)
- [Informatiepunt geregistreerde juridische dienstverleners](#)
- [Arbeiterwohlfahrt Bundesverband](#)
- [Caritas](#)

Diakonie

Zentralwohlfahrtstelle der Juden in Deutschland (joodse organisatie voor maatschappelijk werk)

Duitse Rode Kruis

Paritätischer Wohlfahrtsverband (niet-confessionele associatie van sociale bewegingen)

Laatste update: 04/04/2013

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken lidstaten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. De Europese Commissie aanvaardt geen verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid met betrekking tot informatie of gegevens in dit document. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.